

ŠOLA V NARAVI

CENTER ŠOLSКИH IN OBŠOLSКИH DEJAVNOSTI • Revija za spodbujanje in razvoj šole v naravi • Letnik II • Maj 2010

Izdajatelj:
CENTER ŠOLSKIH IN
OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

Frankopanska 9
1000 Ljubljana
Slovenija
E-naslov: info@csod.si
Spletna stran: www.csod.si
Telefon: 01 2348 600
Telefaks: 01 2348 630

Odgovorna oseba:
Matjaž Zajelšnik

Uredništvo:
Irena Kokalj
mag. Ida Kavčič
mag. Mojca Rudolf
Mirjana Jesenek Mori
Igor Rudman
mag. Karmen Arko

Recenzija:
dr. Jelka Strgar

Naklada:
600 izvodov

Lektoriranje:
Marina Jerič Kovač

Oblikovanje in tisk:
Tiskarna Pleško d.o.o.

Cena: 0,5 €
ISSN 1855-5772

Foto: Ana Kreč

DOM JURČEK

V tako raznolikem naravnem bogastvu kot je v okolici Kočevja, ni težko doživeti pristnega stika z naravo.

Že velikokrat smo bili predstavljeni, bodisi da smo se predstavili sami, ali pa so nas predstavljale šole, ki so pri nas gostovale, skozi njihova doživetja v našem domu. Večina šol nas pozna iz lastnih izkušenj, nekaj šol je že »slišalo« kaj o nas, morda pa je tudi še kje kakšna šola, ki bi ji bile informacije o domu Jurčku dobrodošle, zato se bomo predstavili ponovno ☺...

Dom Jurček se nahaja v bližini centra mesta Kočevje, ki ima okoli 9.500 prebivalcev in se razprostira v najširšem delu Kočevskega polja ob ponikalnici Rinži. Kočevje leži na nadmorski višini 464 m. Kočevska je danes med najbolj ohranjenimi naravnimi predeli Slovenije, pa tudi srednje Evrope. Gozdna pogorja so še pred stoletjem samevala kot nepristopen pragozd in nekaj tega se je ohranilo še do danes. Mogočna drevesa se dvigujejo do 50 metrov visoko, merijo meter in pol v premeru, nosijo do 50 ton lesne mase in doživijo 500 in več let. V kočevskih gozdovih domujejo medved, volk, ris, jelen,

divja svinja in druga divjad. V številnih podzemnih jamah pa živijo redke živali, med njimi tudi človeška ribica. Kočevska znamenitost je tudi jezero, kjer gnezdi veliko ptic, v jezeru pa poleg rib živi celo rak jelševec.

V tako raznolikem naravnem bogastvu našim gostom ni težko ponuditi stika z naravo. Skupaj jo spoznavamo, se učimo opazovati, prisluhniti zvokom narave, občutiti, spoštovati, jo tudi ohranjati in varovati. Smo EKO dom in skozi pedagoško delo učencem predstavljamo ekološke vrednote.

Učenje je lahko tudi zabavno, je naše vodilo in pedagoški procesi v Domu Jurčku so poučni in usklajeni z učnimi načrti šol, hkrati pa tudi zanimivi in zabavni. Do učencev in učiteljev pristopamo prijazno in sproščeno in se trudimo, da ostane bivanje pri nas nepozabno.

Razgibana ponudba naravoslovnih, družboslovnih in športnih učnih vsebin omogoča šolam, da vedno najdejo dovolj zanimivih tem za delo pri nas, največkrat izbrane pa so sledeče vsebine: Kočevje se predstavi, vodni biotopi Kočevske, rajhenavski pragozd, iz zelenega v rjavo, preživetje v naravi, geografska in topografska orientacija, Kanuizem, lokostrelstvo, kolesarski poligon, smučarski teki, drsanje, sankanje, lov na lisico, pohodništvo, kviz in plesne igrice.

Za naše goste skrbimo: čistilki Ana in Cvetka, kuharici Lidija in Ivanka, upravnik Vojko ter pedagoški delavci Slavko, Robert, Tilen, Jure in Marina ter pomočnica direktorja za programe v CŠOD, mag. Karmen Arko.

Veseli smo vseh, ki pridete v šolo v naravi v Jurčka!

mag. Karmen Arko

KOČEVSKO (RUDNIŠKO) JEZERO

Nekaj iz preteklosti

Zelo malo je znanega o 600 letni zgodovini Kočevske in tragični usodi njenih staroselcev, Kočevskih Nemcih - Kočevarjih. Po drugi svetovni vojni se je o kočevskih krajih malo govorilo. Le redko kdo ve, da je bilo Kočevje pred dobrim stoletjem eno glavnih kulturnih, gospodarskih, šolskih in trgovinskih središč Dolenjske, tudi rudarsko mesto. In prav rudarstvo je bilo na Kočevskem ena glavnih gospodarskih panog v 19. in 20. stoletju.

Najprej si je pravico do kopanja premogove rude leta 1803 pridobil knez Karl Viljem Auersperg. Ker je kmalu ugotovil, da premog ne ustreza potrebam njegovih fužin na Dvoru, je pravice prodal in tako se je do konca 19. stoletja zamenjalo kar nekaj lastnikov.

Ko je lastnica rudnika postala Trboveljska premogokopna družba in ko je prišlo do izgradnje železnice Ljubljana - Kočevje, so se kočevskemu premogu, »kočevarju«, široko odprla tržišča tako doma kot tudi v tujini. Začela se je zlata doba, ki je mestu prinesla razcvet, rudniku pa nov tehniški in tehnološki razvoj.

Kočevski premogovnik je kmalu postal največji industrijski obrat na Kočevskem, saj je zaposloval tudi 1000 rudarjev, v najboljših časih pa so letno nakopali tudi več kot 200.000 ton premoga.

Leta 1961so zaradi izčrpanja zalog najprej zaprli površinski dnevni kop, sedemnajst let kasneje, 28. februarja 1978, pa so izkop rjavega premoga v Kočevju po 175 letih dokončno opustili.

Kotanje nekdanjega dnevnega kopa je kmalu po zaprtju rudnika zalila podtalnica.

Danes na nekdanji rudnik spominja samo še nekaj ohranjenih stavb separacije ter rudarska kolonija s stanovanjskimi hišami za rudarje in njihove družine.

Jezero danes

Rudniški rovi so se pogreznili, kotanje so se združile in nastalo je jezero, veliko približno 40 hektarjev in globoko 34 metrov. Neprepustne glinene plasti onemogočajo odtok vode v kraško podzemlje, zato le ta odteka po odvodnih ceveh v reko Rinžo.

Na območju **jezera** in bližnje okolice se pojavlja vedno več rastlinskih in živalskih vrst. Na dobro kakovost vode kaže prisotnost rakov jelševcev **Astacus asracus**, Rudniško jezero ima velik pomen za ptice in presega lokalne okvire. Tukaj lahko tekom leta opazimo več kot 100 različnih vrst ptic, od tega tu gnezdi 64 vrst ptic, med katerimi je 15 vrst na Rdečem seznamu ogroženih gnezdil Slovenije.

Na območju je prisotnih več kot 15 različnih vrst kačjih pastirjev, od tega dve ogroženi krvavordeči kamenjak in lisasti lesketnik.

Okoli jezera je speljana 3 km dolga naravoslovna učna pot, ki vodi mimo vseh najbolj značilnih biotopov: **jezera, trstičja, travišč in gozda**.

Foto: Ana Kreč

Poleg velikega naravovarstvenega pomena ima jezero tudi velik krajinsko-estetski in izobraževalni pomen.

Z učenci:

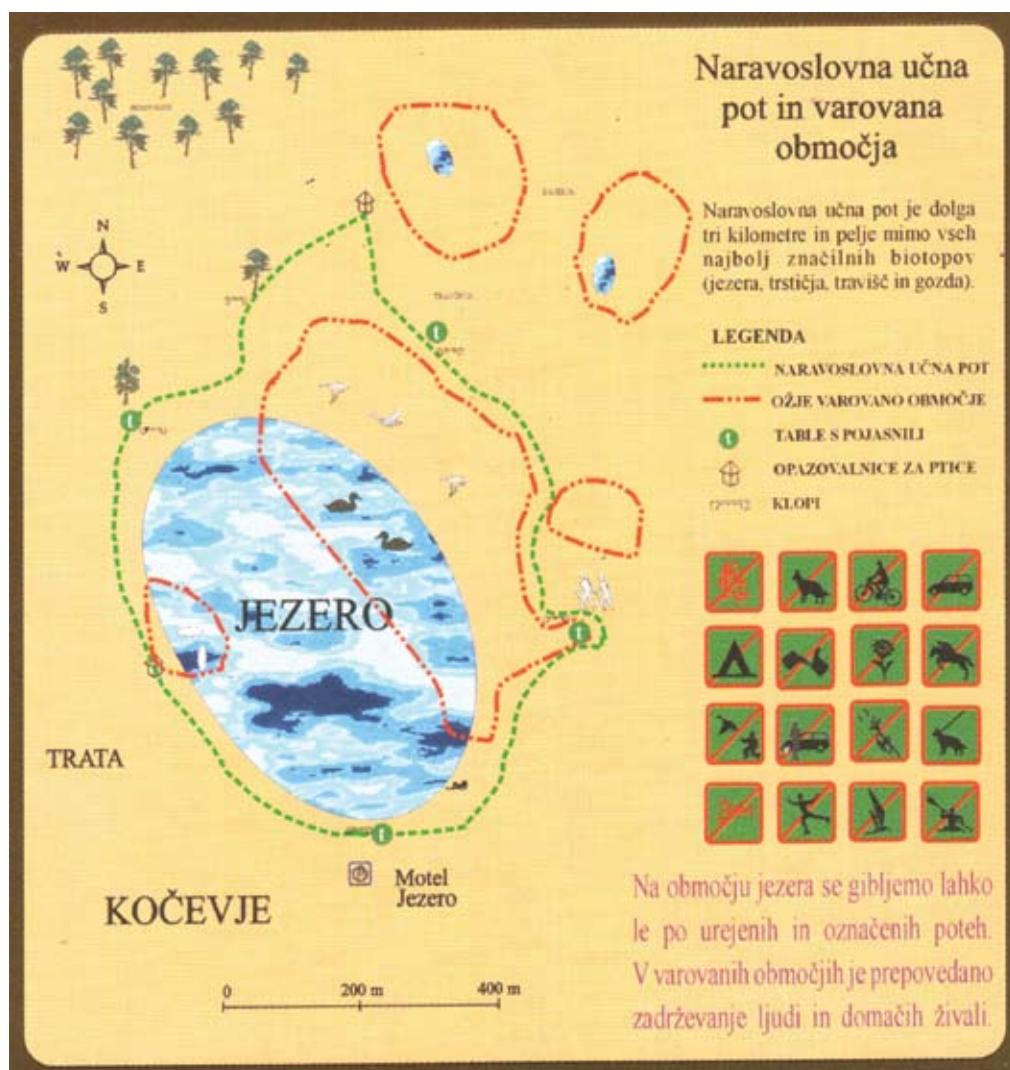
- obiščemo Rudniško jezero,
- opazujemo živali in opišemo njihove lastnosti,
- jih uvrstimo s pomočjo slikovnih ključev,
- obiščemo plažo na jezeru, ovrednotimo vpliv človeka,
- povemo, kako bi jo uredili, da bi ljudje čim manj onesnaževali okolico,
- ocenimo vnos odplak in ugotavljamo vpliv prekomernega vnosa »hrane« v vodo,
- opišemo življenjsko okolje rib in rakov,
- opazujemo glavne značilnosti rib in rakov,
- naštejemo lastnosti, ki jim pomagajo preživeti v vodnem okolju,
- opazujemo značilne predstavnike vodnih rastlin,
- spremljamo potrebe vodnih rastlin, jih primerjamo s kopensko rastlino,

- z daljnogledom opazujemo rastline in živali,
- skušamo pojasniti, kako je kopanje premoga povzročilo nastanek jezera,
- ogledamo si Rudniško jezero in ga opišemo,
- opišemo pomen in posebne lastnosti močvirskih rastlin,
- opazujemo vodno in obvodno favno ter floro Rudniškega jezera,
- jih ločimo in poizkušamo poimenovati.

Okoli jezera je speljana naravoslovna učna pot, na kateri spoznavamo predvsem značilne prebivalce jezera: ptice, kačje pastirje, metulje, močvirske rastline,...

Žal je zanimiva naravoslovna učna pot potrebna temeljite prenove!

Robert Radosavljevič

RAJHENAVSKI PRAGOZD

Foto: Jure Marolt

Na Kočevskem sta skopa zemlja in nedostopen teren botrovala zelo pozni naselitvi ljudi, predvsem Kočevskih Nemcev, ki so 600 let vztrajali v teh krajih. Po drugi svetovni vojni se je večina odselila in gozd je zakril sledi človeka. Kulturno dediščino nekdanjih prebivalcev Kočevske lahko opazujemo v Kočevskem Rogu, kjer danes najdemo kamnite ostanke kočevskih vasi. V osrednjem delu Kočevskega Roga, kjer je nekoč stala mogočna parna žaga (Roška Žaga), pa sta se do danes ohranila samo dva zbiralnika za vodo.

Foto: Ana Kreč

Foto: Jure Marolt

Kočevski Rog leži med dolino reke Krke in Kolpe in je med najbolj ohranjenimi predeli Kočevske, saj ga že 7000 let pokrivajo obsežni bukovo-jelovi gozdovi. Območje leži na visokih kraških planotah Dinarskega gorstva, kjer so nahajališča zaščitene rastlinskih in živalskih vrst. V zavetju kočevskih gozdov živijo velike zveri: medved, volk in ris. Poleg velikih zveri pa najdemo še planinskega orla in orla belorepca, divjega petelina, kozačo, veliko uharico, uralsko sovo ter triprstega detla. Zaradi kraškega terena se je na tem območju izoblikovalo več sto kraških jam, ki nudijo zavetje netopirjem in človeški ribici.

Kočevske gozdove že dolgo gospodarsko izkoriščajo, a gozdarji tu že od nekdaj gospodarijo trajnostno in sonaravno. Med prvimi v Evropi so uvedli prebiralno sečnjo, gozdar dr. Hufnagel pa je uvidel pomen varovanja dragocene naravne

Foto: Ana Kreč

Foto: Jure Marolt

dediščine in je zavaroval dva oddelka ter ju prepustil naravnim procesom. Danes leži na tem mestu najlepši in najstarejši pragozd na Slovenskem - Rajhenavski pragozd.

Rajhenavski pragozd leži na visokokraškem platoju (nad 850 m.n.m) in se razprostira na 51 hektarjih. Ime je dobil po bližnji vasi

Rajhenav. V njem prevladujeta bukev in jelka, ki tvorita bukovo-jelov dinarski gozd z dodatkom gorskega javorja ter velikolistne lipe.

Pragozd je odlična učilnica, saj je ključ za razumevanje delovanja vseh gozdov. V njem človek opazuje harmonično združbo rastlin in živali, ki v cikličnih in energijsko varčnih procesih kljubujejo že tisočletja. Naravni procesi potekajo tu brez vmešavanja človeka. V pragozdu lahko opazujemo vse tri

stadije: stadij mladega drevja, ki čaka priložnost, optimalni stadij mogočnih stoletnih orjakov ter stadij razgradnje padlih dreves, ki v procesu recikliranja zemlji vračajo dragocene snovi. V pragozdu bomo ljudje najprej opazili neurejenost, razmetanost, kaos. Ko pa se seznanimo s pomenom sušic, ki nudijo življenjski prostor ptičem duplarjem, ali pomenom podrtih dreves, ki nudijo zatočišče 30% živalskih vrst v pragozdu, pa spoznamo, da se moramo še veliko naučiti. V podrasti lahko opazujemo značilne predstavnike praproti in zelišč, debela dreves pa poraščajo mahovi, močno razvejani lišaji in velikanske drevesne gobe, različnih oblik in barv.

Foto: Robert Radosavljevič

Rajhenavski pragozd je gozd, v katerega človek ne posega. Redka in dragocena dediščina je prepuščena le naravnemu razvoju. Zato ljudje v njega ne vstopamo, prepovedano je spraviljanje lesa, nabiranje rož in gozdnih plodov ter vznemirjanje živali. Do njega lahko pridemo po Roški pešpoti, ki je označena z medvedjimi šapami, pot pa poteka ob meji pragozda, označenega z modro črto.

V bližini Rajhenavskega pragozda se nahaja tudi kraljica Roga. Mala kraljična je dolga leta rasla v senci mogočnega drevesa in čakala svojo priložnost. Nekega dne je v drevesni krošnji nad seboj zagledala modro nebo in se takoj pognala kvišku. Tako že od leta 1500 kljubuje viharjem, mrazu, čudežno pa ji je prizanesla tudi človeška sekira. Danes z 51-imi metri višine močno prekaša sosednja drevesa, za objem skoraj 5 metrskega obsega debela pa je potrebno kar nekaj rok. Jelka kraljica je danes zavarovano drevo, naravna vrednota, drevesni orjak, pri vznožju katerega se človek počuti tako majhnega...tudi v prenesenem smislu.

Jure Marolt, prof.

Foto: Jure Marolt

IGRE NAŠIH BABIC IN DEDKOV

Prav bi bilo, da tudi igre naših babic in dedkov, igre, za katere imamo marsikdaj občutek, da so že nekaj preživetega in starega, še vedno živijo med nami in da ne gredo v pozabo.

Vključimo jih lahko v naš program v tematskih sklopih, ki se navezujejo na "življenje nekoč" ali pa kot samostojno dejavnost v večernih animacijah. Ker smo na našem kočevskem koncu tesno povezani z gozdom in lesom, ni čudno, da so bile tudi igrače lesene. Dve takšni igri sta še posebno zanimivi.

MARJANCA

Zanimiva igra, ki jo imamo lahko kar za slovensko »ruleto«, je, bog ve kako, dobila ime »marjanca«.

V ploščati, izstruženi leseni skledici je tik ob robu okroglega dna izvrtanih osem vdolbinic, ki so označene s številkami od ena do osem. V skledici je devet kroglic, ena od njih pa je pobarvana rdeče. Vsaka kroglica je takšne velikosti, da se prilega katerikoli vdolbinici. K marjanci spada tudi lesena vrtavka, s katero igralec razprši kroglice po skledici. Ko se vrtavka in kroglice ustavijo, se sešteje rezultat. Kroglice, ki so v vdolbinicah, prinesejo število točk, ki ustreza številki vdolbinice. Tiste kroglice, ki niso v vdolbinici, ne štejejo.

Rdeča kroglica prinese dvojno število točk.

Primer: kroglice so sedle v vdolbinice 2, 5 in 7, rdeča pa v vdolbinico, označeno s številko 8.

Točkovanje je naslednje: $2+5+7+16=30$.

Igra lahko poljubno število igralcev. Igralci en za drugim vrtijo vrtavko, seštevajo točke in beležijo rezultat. Igra se konča takrat, ko zmagovalec doseže dogovorjeno število točk (recimo 100).

VRTAVKA ali "FRTOLC"

Igranje z vrtavko ali »frtolcom« je bilo pri otrocih že od nekdaj zelo priljubljeno. To je preprosta igrača, ki jo imaš lahko vedno pri sebi in se lahko igraš kjer koli. Kaj boljšega!

Tudi število igralcev je poljubno. Da igra steče, morata biti vsaj dva igralca. Najprej se določi skupna blagajna, kamor udeleženci vlagajo svoje stave. Vsak mora položiti tja en bombon, fižol oz. kovanec. Določi se, kdo začne. Tisti, ki je bil za to določen, zažene vrtavko. Ko vrtavka obstane, mora biti tisti, ki jo zavrti, pozoren, na kateri stranici je vrtavka obstala. Prebrati mora, kar piše na stranici.

Vzemi vse – igralcu pripade vse, kar je v blagajni.

Vzemi polovico – igralec dobi polovico stav iz blagajne.

Vzemi svoje – igralec dobi nazaj vse, kar je vložil v blagajno.

Pusti – igralec ne dobi ničesar iz blagajne, a tudi njemu ni treba ničesar dodati.

Dodaj – igralec mora v blagajno položiti še en vložek.

Nehaj – igralec ne sme več igrati, dokler se igra ne začne znova.

Igra se konča, ko zmanjka vložkov v blagajni.

Marina Jerič Kovač, prof.

Vir: <http://www.miklovahisa.si/trgovina/?viewPage=9>

RUMENI BLATNIK

Reka Rinža je od junija do avgusta polna rumenih blatnikovih cvetov.

RUMENI BLATNIK (*Nuphar lutea*)

Red: lokvanjevci

Družina: lokvanjevke

Rumeni blatnik je vodna rastlina, trajnica, ki je s svojimi tudi do 8 cm debelimi korenikami pritrjen v blatna tla stoječih in počasi tekočih voda, kakršna je tudi reka Rinža, ki teče skozi Kočevje. Njegova stebela so lahko dolga od 0,3 pa do 3 m, odvisno od globine vode. Listi so plavajoči, kroglasto-ovalne oblike in na dnu srčasto oblikovani, celorobi. Zgornja stran listov je prevlečena s kutikulo, ki preprečuje omočenje. Cveti od junija do avgusta. Rumenih časnih listov je pet, 13 rumenih venčnih listov je spremenjenih v manjše medovnike. Je ranljiva vrsta.

Foto: Martin Kreč

Reka Rinža je od junija do avgusta polna rumenih blatnikovih cvetov.

Foto: Teja Kržman

Ko so čistili strugo reke Rinže, smo lahko opazovali razvejene blatnikove podzemne korenike. V ozadju dom Jurček.

Marina Jerič Kovač, prof.

Vir: <http://www.proteus.si/?q=node/51>

SREČALI SMO... ČLOVEŠKO RIBICO V ROŽNEM STUDENCU

Ali do koliko zna šteti Proteus s prsti rok in nog ?

Gozdna učna pot – Rožni studenec je dobila ime po značilnem kraškem izviru pitne vode, ki se je v času kočevskih Nemcev imenoval »Roashprünn«. Danes je kraški izvir, po domače obrh, precej neugledna vodna površina, za katero se navadni pohodnik sploh ne zmeni, v času jesenskega deževja in pomladnega taljenja višje ležeče snežne odeje pa nenadoma oživi. Velike količine podzemne vode iz hriba Stojne pritečejo do vodonosnih plasti v dolini in na mestu obrhov bruhnejo na plano. Močan vodni tok včasih na površje prinese tudi najslavnejšega prebivalca iz podzemlja – Proteusa.

Človeška ribica je kot edini povsem na podzemlje vezani vretenčar v Evropi najbolj znana jamska žival na svetu, večina osnovnošolcev pa misli, da živijo samo v Postojnski jami. Zato

je bila deklica, ki je opazila nežno miganje plavalnega repa, ki je mohl iz zelenih alg, prepričana, da vidi ribo. Ko smo jo nežno zajeli v opazovalno banjico je bila pravo presenečenje za staro in mlado in ni bilo učenca, da si je ne bi želel bližje spoznati. Vsi so vedeli, da je ime dobila po podobnosti barve kože z ljudmi in da je njen način plavanja podoben ribjemu.

Na odrasli človeški ribici, močerilu, smo takoj opazili še rdeče škrge s katerimi diha, natančnim opazovalcem pa ni ušlo, da ima na glavi dve črni očesi, za kateri vemo, da sta zakrneli. Človeške ribice očes v svojem temnem okolju ne potrebujejo, zato pa imajo močno izostrena druga čutila voh, tip, okus, zelo dobro pa zaznavajo tudi šibka elektromagnetna polja.

Po dnu se premikajo z okončinami, s pomočjo repa pa tudi dobro plavajo. Prehranjujejo se s podzemeljskimi rakci, črvi, polži, znano pa je, da lahko brez hrane zdržijo nekaj let. Človeške ribice so tudi pravi rekorderji po dolgoživosti, živijo celo 100 let.

**Vse foto: arhiv doma Jurček
Jure Marolt, prof.**

»Človek s pomočjo prstov na rokah in nogah šteje do 20. Do koliko pa človeška ribica?«
(pravilni odgovor je na zadnji strani revije)

ŠOLA V NARAVI NA IRSKEM

Pred nekaj leti sem se udeležila mednarodnega prostovoljnega tabora. To je ena od možnosti, da spoznaš ljudi iz različnih držav, kot tudi državo in lokalno prebivalstvo, kjer tabor poteka. Ker me je vedno zanimala tudi organizacija šole v naravi v drugih državah, sem izkoristila priložnost in se udeležila mednarodnega tabora na Irskem, v enem od centrov v okrožju Wicklow, nedaleč od Dublina.

Šola v naravi je na Irskem dobro razvita. Podobno kot v Sloveniji poznajo tedenske programe in enodnevne programe. Na Irskem deluje 12 centrov, ki so povezani v nacionalno mrežo. Podpira jih ministrstvo za šolstvo in znanost. Organizirajo programe za osnovne šole, srednje šole, mladinske organizacije, poletne počitniške taborne, jezikovne taborne, razne tečaje in programe za posameznike ter programe tranzicijskega leta (na Irskem imajo namreč prehodno leto, ko mladi lahko izberejo različne programe, kjer se ne preverja znanja in so namenjeni samospoznavanju, pridobivanju različnih spretnosti, osebnostni rasti). Vsak center je samostojen in samostojno razvija svoje programe in filozofijo delovanja.

Vsak center ima svoj program, ki je odvisen od tega, kje je center lociran – zelo dobro seveda izkoristijo obsežno morsko obalo. Programi pa so povezani z raziskovanjem narave, obale, morja, veščinami preživetja, adrenalinskimi športi kot so plezanje, hoja po reki, jahanje, gorsko kolesarjenje, aktivnosti v kajakih, potapljanje, jadranje, deskanje, kot tudi pohodništvo, lokostrelstvo, prva pomoč, bivakiranje, preživetje v naravi, naravoslovne študije okolja, kulturne dediščine, varovanje okolja, jezikovni tečaji.

Ali bo povezovanje držav v evropsko unijo prineslo tudi povezovanje in izmenjavo na področju šole v naravi? To bi bilo gotovo dobrodošlo in zanimivo.

Irena Kokalj, prof.

Za kratek čas

JURE MAROLT

Letos mineva 10 let, odkar je, takrat 23 letni študent biologije, prišel v dom Jurček.

Rad bi ga predstavil preko fotografij, tako kot ga vidim jaz, kot zanesljivega sodelavca, mladega naravoslovca in naravovarstvenika s čutom za delo z otroki, ki mu ni težko poprijeti za kakršno koli delo. Biolog, jamar, ljubiteljski fotograf, športnik, rokodelec, popotnik in seveda vestni mož in očka...

Otrokom zna na duhovit, nevsiljiv in prijeten način predstaviti in pokazati zakonitosti narave. Zakaj so zveri zveri? Zakaj jelenu zraste rogovje? Kje ima belouška svoja ušeska?

Kot jamar in jamski reševalec učencem posreduje skrivnosti kraškega podzemlja.

Svoja opažanja in spoznanja rad deli z drugimi, najraje preko fotografije. Najprej z dijasi, danes z digitalno fotografijo gostuje po šolah in vzpodbuja radovednost v očeh poslušalcev.

Kot se za Ribničana spodobi, je tudi Jure vešč rokodelec in modelar. Pozimi z učenci izdelajo ptičje krmilnice in pomagajo pticam preživeti mrzle zimske dni.

Svojo povezanost z naravo še pogloblja na svojih popotovanjih.

Kljub igrivosti in mladostni razigranosti pa je odličen pedagog, očka, mož in sodelavec.

Robert Radosavljevič

PRIPRAVE NA KOLESARSKI IZPIT TUDI V DOMU JURČEK

»Sem učiteljica četrtega razreda osnovne šole in naslednji mesec prihajamo v vaš dom. Med ponujenimi vsebinami smo si izbrali tudi kolesarjenje. Ker se v šoli pripravljamo na opravljanje kolesarskega izpita, nas zanima, če je to pri vas možno in kako poteka?«

Foto: Martin Kreč

Takšna in podobna vprašanja pogosto prihajajo v dom Jurček.

Gibanje predstavlja enega važnejših elementov človekovega življenja. Hoji, teku in plavanju, ki sodijo med prvobitne gibalne aktivnosti, se je v prizadevanju za hitrejše in enostavnejše doseganje bolj ali manj oddaljenih ciljev konec 18. stoletja pridružilo še kolesarjenje. Kolo pa je nadvse pomembno tudi za naše otroke, ki se že v rani mladosti soočajo s tem prevoznim sredstvom, najprej kot igračo, kasneje pa v cestnem prometu kot pravi mladi kolesarji.

V domu Jurček smo se temeljito pripravili na to dejavnost, saj imamo več sodobnih in dobro vzdrževanih koles s pripadajočo opremo. Za učence nižjih razredov, ki še nimajo opravljenega kolesarskega izpita, postavimo kolesarski poligon, na katerem

so ovire za simulacijo situacij, ki jih bodo kasneje srečali v prometu (vožnja po deski – obvladovanje ravnotežja in smeri vožnje, vožnja v krogu, vožnja po osmici, vožnja skozi vrata brez dotika, slalom med stožci, zaviranje, prenos predmeta ipd). Vaje opravljamo postopno, od lažjih k težjim, nato povezujemo po dve in na koncu povežemo vse ovire. Učenci spremljajo vožnjo svojih sošolcev, jih spodbujajo in ocenjujejo.

Učenci spoznajo tudi kolo in opremo, naučijo se, kako si pravilno pripenjo kolesarsko čelado, kako nastavijo sedež in kako se zakrpa preluknjana zračnica. Na koncu kolo tudi očistijo in shranijo.

Pri obravnavanju prometnih pravil in predpisov uporabljamo učbeniški komplet in e-gradiva »s kolesom v šolo«. Teoretični del izpita pa učenci opravljajo s pomočjo računalniškega programa.

V manjših skupinah po 5 učencev gremo na kolesarski izlet v bližnjo okolico, saj je v okolici doma Jurček veliko primernih kolesarskih poti.

Slavko Gradišar

Odgovor na vprašanje z 9. strani:

Človeška ribica ima na sprednjih nogah po tri prste, na zadnjih nogah pa po dva. Na prste lahko torej šteje do deset.